

TIMPUL TRANSILVANIEI

Onor
Palatul Cultural
Arad

Anul IV. 68 Inreg. sub No. 3938. la Trib. Arad

Director: I. FILIPAȘ

Duminică, 3 Noembrie 1940. 2 pagini 2 Lei

POȘTA TRANSILVANIEI

Barbarii își continuă operile

Civilizația turanică a grofilor unguri, flămânzi după pământul țaranului român, câștigat cu atâta sudoare, au început a-și dovedi cultura și apucăturile moștenite dela zeul lor Atila, când i-a adus în Europa centrală să formeze acel butoi de pulbere explosivă într-o lume de oameni pașnici.

După ce au dat afară intelectualii români din orașe, acum barbarii s-au năvălit asupra țaranelor români. Zi de zi, ne sosesc știri tot mai multe și mai revoltătoare din părțile cedate unde ungurii continuă schingiuirea nemaipomenită a românilor rămași acolo desarmați și fără apărare.

Până la arbitrajul dela Viena, acești români au stat cu armele în mâini la hotare fiindu-și dușmanii la distanță de granița lor, astfel încât ungrilor înainte de arbitraj n-au avut curajul să năvălească în Ardeal, știind că acei români eroi pe cari i-a băgat în linia întâi ungrilor în războiul mondial, în scurt timp iarăși vor trece podul de lanț din Budapesta.

Acum după ocuparea părții de nord a Ardealului unde au fost poftiți să intre fără nici un merit... pot să-și arate armele pe față, ca totdeauna alfel.

Din ultimele știri sosite la

redacție, reese că țararii sunt goniiți din căminele și gospodăriile lor pentru că să facă loc tiranilor cari își continuă operele lor mișelești. Un român țaran, tată a 7 copii din comuna Roșiori situată lângă Satu-Mare cu cca 1400 locuitori ne-a adus știri de necrezut. Ne spune acest țaran bătrân și bolnăvicios care a dormit zile și nopți în tregi prin porumb, fiind goniiți cu toții din casele lor, că Jandarmeria ungurească cutreeră de trei ori pe zi comunele românești, bătând și pușcând ca piște bandiți în Texas, pentru că să înfricoșeze pe țararii să și părăsească căminele lor.

După atâtea schingiuri și bășii au fost nevoiți românii să părăsească acel teritoriu unde au născut moșii și strămoșii lor unde își au mormintele și tot avutul lor. Ni se spune apoi că după ce i-a dus pentru semna de «plecare» un maior și bătut bine spunându-le că i-a nu se oprească în Ardealul românesc fiindcă atunci când om ajunge acolo va omorâm pe toți „valahi puturoși” ei i-a tăcut să treacă munții Predealului. Astfel respectă ungrilor arbitrajul dela Viena, făcut de axă drept pomană. Un alt țaran cu numele Tomelia Pas-

cu ne spune că ungurii civili au autorizație dela autoritățile militare ungare, ca pe toți românii cum îi prinde să-i arunce în canalul săpat de români: șanțul anticar. Acest țaran a fost la Primărie când comandantul militar le-a dat ordine ungurilor și autorizații scrise pentru a astupa șanțul cu capetele românilor. Totodată le-a comunicat ungurilor să nu jălească românii, și să nu le pară rău de români că nu este nici un păcat dacă pe toți românii îi omoară și-i sărează, că numai atunci poate poporul ungar progresa și Ungaria înflori. Așa își continuă operele bandiții unguri contra românilor, dar mai ales contra legionarilor români. Ceva mai mult, în județul Satu-Mare ungrilor au batjocorit chipul fűhrerului Hitler, și au cântat „Huncut a nemei” o cântare a lor vechi pe care numai în ascuns o cântă, Presa germană a început a da amănunte despre purtările ungrilor în Ardeal și ziarul „Südost Echo” din Viena se ocupă mult de purtările ungrilor nemernici, față de nemți și totodată criticând declarațiile făcute de grozii parlamentari unguri, cari se vor stăpâni de drept în bazinul Dunărean.

Völkische Beobachter într'un articol semnaleză că Dr. Bach care și-a exprimat părerea de rău după o vizită făcută sașilor la Reghinul săsesc, pe care ungrilor în scurt timp i-a schimbat numele în „Maros régen”. Afară de schimbarea numelui a orașului german unde nu prea se găsește ungruri, ci numai români și sași, la vizita fűhrerului Dr. Bach în Bistrița și în Reghinul săsesc, autoritățile militare ungare au interzis nemților să-i facă primiri cu manifestații.

Așa dovedesc ungrilor lumii prin faptele lor tiranice cultura lor. De aceia apelăm și noi la civilizația Europeană, cari douăzeci și mai bine de ani le-a dat dreptate grofilor, ca acum când am ajuns să ne plângem și noi, dar cu dovezi și fapte, și nu de minciunile vitejilor grofi flămânzi după pământ, și nu după populația ungurească cum au strigat-o ei, să facă dreptate. **Emilian V. Od.**

Postul de Radio Budapesta a anunțat cu un mare lux de amănunte știrea uciderii chestorului Gritta, iar ziarul maghiar dela Oradea „Nagyvrad” revenind asupra acestei știri, insistă asupra felului în care chestorul

OBSERVATORUL MESERIAȘILOR ȘI COMERCIANȚILOR ROMÂNI

Discordia dintre muncă și capital a existat de când e lumea. Capitalistul are pretențiile lui, iar muncitorul deasemenea pe ale sale. Primul știe că banul trebuie să aducă câștig, iar al doilea muncește din zori și până seara, câștigând abia atât cât să poată susține familia, pe lângă multele privațiuni.

Rezolvarea problemei: împăcarea capitalistului și a muncitorului, se poate face numai în baza Evangheliei. Fiecare primim la naștere o mare probă: sărăcia sau bogăția, prostia sau înțelepciunea. Dacă în viața noastră credem că bogăția și înțelepciunea sunt de preferat, greșim. Atât săracul cât și bogatul au de trecut mari probe: lăcomia și îngâmfarea fac pe bogat să păcătuiescă. Sunt prea puțini bogați cari să învingă păcatul și la fel sunt puțini înțelepți cari să nu se smintescă a crede că ei știu totul și că peste înțelepciunea lor nu mai există nimic. Omul mediocru poate găsi mai ușor drumul cel a-

devărat. Procesul acesta este greu și va dura cât lumea. Noi, creștinii, aprofundând bine îndemnul celui mai mare cugetător al lumii! Isus Hristos, vom putea ajunge la calea cea bună, prin înfrânarea lăcomiei și prin alungarea invidiei, pe cari le propagă iubirea de frate.

În statul Național-Legionar, lucrurile se vor simplifica mult. Legionarul întruștiează ordinea, buna cuviință și îndeosebi omenia, cu un cuvânt: omul nou. Acest duh de înnoire va înrăuri pe toți cetățenii României, așa că și muncitorul precum și comerciantul român va trebui să fie transformat prin acest duh nou. *Lor li se cere să fie corecți, punctuali și deplin cinstiți.* Mișcarea legionară propagă dragostea de frate, unirea românilor, din care vor isori toate celelalte cerințe: Românii se vor ajuta, se vor încuraja, vor fi alături la bine și la rău. În modul acesta meseriașul va fi încurajat și la fel comerciantul român.

Odată această problemă principală îndeplinită, urmează a doua: să primască ambii capitalul necesar dezvoltării cerute de cerere. Până în prezent ajutorul se dă prin cooperatie și în curând se va organiza darea de împrumuturi ieftine și fără prea multe formalități. Totul se va face ca bogățiile acestei țări binecuvântată de Dumnezeu, să fie numai a Românilor. În noua rânduire totul va fi dirijată. Nu se vor permite îmbogățiri peste noapte, dar nici lenea nu va fi încurajată. Sunt atâtea de făcut în țara noastră, încât se cere brațul și priceperea turora să fie aplicate spre a face față tuturor cerințelor.

Așadar spiritul de unire și dragostea de frate, sunt fundamentul Statului Național-Legionar, pe acest fundament se vor putea desvolta și prospera toata ramurile de activitate, printre cari numărăm în frunte pe meseriașul și comerciantul român. **Aurel Tripou**

Gritta ar fi fost chinuit înainte de a fi asasinat, subliniind impresia cercurilor ardeleni, provocate de această pretinsă „crimă”.

Adevărul în legătură cu senzaționala știre dată de postul de radio dela Budapesta este următorul:

Chestorul Gritta se află la Turda, de mai multă vreme bolnav, la pat.

Chiar dânsul personal, auzind știrea difuzată la radio Budapesta, a însărcinat pe fiul său să comunice autorităților polițienești din Turda, că se află în viață, că n'a avut de suferit de la nimeni, nici un fel de maltratare, și nici n'a fost supărat de cineva vreodată.

Dar, așa se scrie istoria la Budapesta...

D-l Iuliu Maniu a plecat la Blaj, de unde se va întoarce Sâmbătă în Capitală.

Budapesta. — Agenția telegrafică ungară transmite:

D-na Curta, soția ultimului primar român din Târgul Mureș, s'a sinucis în cursul zilei de Marți.

În stare gravă d-na Curta a fost transportată la sanatoriu.

Postul de radio Budapesta a afirmat, că d-l Gyárfás Elemér, în numele ungrilor din România ar fi cerut înființarea unei comisii mixte pentru rezolvarea problemei minorităților, dar că propunerea ar fi fost respinsă de către d-l general

Din loc competența atribuțiilor radioului ungar se desmint categoric.

Șezătoarea Societății scriitorilor români din Ardeal. În ziua de 3 Noembrie, la orele 17 și jumătate, se va ține în sala Teatrului Municipal din Sibiu șezătoarea Societății scriitorilor români din Ardeal. Vor citi din operele lor d nil: Ion Agârbiceanu, Victor Papiian, Mihail Beniuc, Olimpiu Boitoș, Paul Constant, Al. Negură, M. Alexiu, Grigore Popa, George Popa, Ionel Neamtzu etc. Venitul realizat va fi alocat fondului pentru editarea unei reviste literare.

Situația Germanilor din Satu-Mare

Sub titlul „Cinprezece ani de muncă germană în Satu-Mare”. Ziarul „Bukarester Post”, a publicat un articol semnat de d. Nik. Hans Hockl, spunând între altele:

„Germanismul din Satu-Mare intră într-o fază de evoluție și de luptă. Munca a devenit mai grea în urma stărilor noi.

Anumite cercuri șoviniste, care n-au învățat nimic din actualele stări politice, se străduiesc să omoare mișcarea germană. Ele cred că în entuziasmul alipirii va dispărea sentimentul german. Contează pe faptul că acum nimeni nu va mai pune zăgaz activității lor antigermane și că vor putea continua nestingherii maghiarizarea, acolo unde a încetat în anul 1919.

Au suferit însă o desamăgire. Mișcarea germană este atât de bine consolidată, încât

nimic nu o mai poate zdruncina.

Germanismul din Satu-Mare și-a găsit locul și misiunea”.

RĂSPUNS

Măi frate, îți primii răvașul
Și, dus pă gânduri am rămas!...
Știam eu bine, că vrășmașul
Părjol va face!... însă, las
Că i-o veni în grabă rândul...
Noi ardelenii știm răbda
Și-atunci, când nici nu-i vine gândul,
D-n visul de-azi l'om deștepta!

Și-acum să-ți dau și ție vești
De pe la noi... în București
Boerii-o fără s'au rărit,
— Unii, ci-că, s'au pocdit! —
Doar șleahta aia de cucoane,
Înfășurate în zorzoane,
Pă străzi, tot umblă deșuchiate!
— Mă frate, mă!... ce le-ași mai bate!

Golanii, și-astăzi is golani!
Orice poștești, iei tot pă bani;
P'an ale cărciumi de te duci,
Dacă n'ai bani, mă, te usuci!
Ilie-a nost, e p'an Sibii:
Vasile, îi tot cum îl știi:
De are, sau de n'are casă,
El de Maniu nu să lasă!

De mine, ce să zic!... is bine
Și mă gândesc mereu la tine!
Ai hi cu sufletul la gură,
Să nu scapi, mă, vre'o'njurătură,
Da, și pă mine, câte-odată
Mă prinde-așa câte-un păcat,
De tot ce văd, să suduiesc,
Că nu-i, mă!... suflet românesc!
Arad, 19 Oct 1940

Al. Negură

ZIARUL nostru a deschis în Arad — Gaiu, str. Bogdan Voevod No. 36, un de pozit permanent, unde se pot face anunțuri pentru publicitate și abonamente.

